

B - Lokala förändringar

Här ger Livsmedelsverket en instruktion för hur kontrollen ska genomföras av verkets egen personal utifrån kraven i lagstiftningen.

Den här sammanställningen ger dig som officiell veterinär eller officiell assistent stöd för att fatta rätt beslut om kött när det gäller lokala förändringar.

Sammanställningens uppbyggnad

I tabellerna anges den sjukliga förändringen eller andra förändringar tillsammans med en kod, ett beslut samt ett lagstöd. Notera att under tabellerna kan det förekomma kommentarer som ska beaktas.

Kod

I kolumnen kod anges en siffra, ett streck (-) eller en asterisk (*):

- Siffra (01/02, 03/04 och så vidare enligt kodförteckningen) eller ett streck (-):
I kolumnen Kod anges den eller de koder som ska registreras om den aktuella förändringen påvisas. Saknas specifik kod för förändringen anges detta med ett streck. Vilka förändringar som har och inte har specifika koder framgår av kodförteckningen. Observera att i fall där specifik kod saknas, kan kod 51/52 användas för att kommunicera med företaget/OV om rensning, utvidgad besiktning och eventuellt totalt otjänligförklarande. Hur kommunikation vid respektive anläggning ska ske ska dock överenskommas lokalt. Vid beslut om TO eller LO > 10 kg ska ett skriftligt beslut skrivas i enlighet med Livsmedelsverkets interna instruktioner samt överenskommelse med branschen. Eftersom systemet kräver att en kod registreras går det bra att använda kod 51/52 för detta ändamål om specifik kod saknas.

Kodförteckningen

- Asterisk (*)
När allmän påverkan (se definition) är orsaken till ett totalt otjänligförklarande anges en asterisk i kodkolumnen. Det betyder att flera koder kan vara aktuella och endast den som är relevant i det specifika fallet ska registreras, till exempel 45 för abnorm lukt eller 47 för utmärgling/höggradig avmagring. Om djuret samtidigt uppvisar andra förändringar registreras dessa under aktuell jämn kod.

Beslut

I kolumnen beslut anges någon av dessa förkortningar

- TO - Totalt otjänligförklarande
- LO - Lokalt otjänligförklarande
- GK - Godkännande
- GV - Godkännande med villkor

Lagstöd

I kolumnen lagstöd framgår lagstödet för respektive beslut i form av en hänvisning till aktuell punkt a-u i artikel 45 i förordning (EU) 2019/627. I fall där allmän påverkan (se definition) är orsaken till ett otjänligförklarande kan flera punkter vara aktuella beroende på vilken typ av allmän påverkan som föreligger. Flera punkter är då angivna i kolumnen. Endast den punkt som är relevant i det specifika fallet ska dock användas som lagstöd. I vissa fall finns lagstöd på annan plats än i angivet kapitel. Detta framgår då av text under tabellen.

Främmande föremål

Främmande föremål	Kod	Beslut	Lagstöd
Chip från chipmärkta hästar eller andra djur	-	LO	m)
Andra främmande föremål/ kroppar	-	LO	m)

Den del av köttet som innehåller det främmande föremålet ska otjänligförklaras om föremålet inte går att avlägsna. Endast om slakteriet inte själv avser kassera berört kött måste OV besluta om otjänligförklaring.

Om kod behövs för att kommunicera med företaget om rensning eller för att skriva beslut om LO > 10 kg, registreras kod 52.

Traumatiska skador

Färska traumatiska skador	Kod	Beslut	Lagstöd
Orensbart	41	TO	o)
Rensbart	42	LO	o)

Äldre traumatiska skador	Kod	Beslut	Lagstöd
Orensbart	39	TO	o)
Rensbart	40	LO	o)

Misstanke om bristande djurskydd hanteras separat. Vid misstanke om bristande djurskydd, följ gällande riktlinjer för hantering av djur vid fynd efter slakt.

Tumörer

Lymfom	Kod	Beslut	Lagstöd
	25	TO	f)

Vid lymfom hos nötkreatur ska prov alltid skickas för att utesluta enzootisk bovin leukos. Skicka färsk och fixerad vävnad till SVA:

- Färsk vävnad ska utgöras av misstänkt förändrad vävnad.
- Fixerad vävnad ska utgöras av misstänkt förändrad vävnad; tre olika vävnader om detta finns. Av dessa tre vävnader bör en vara lymfknuta. Är endast lymfknutor förändrade bör två lymfknutor skickas in.

Enzootisk bovin leukos	Kod	Beslut	Lagstöd
	25	TO	e) f)

Vid verifierad diagnos. Upptagen på OIE: s lista. Lagstöd därför även i punkt e.

Maligna tumörer	Kod	Beslut	Lagstöd
Med metastaser	25	TO	f)
Utan metastaser	25	TO	o) t)

Maligna tumörer ska alltid föranleda TO även om metastaser inte påvisats. Lagstöd för beslutet finns i punkt f om metastaser påvisas samt i punkt p och u tillsammans, om inga metastaser påvisas.

Beslutsmotivering - Det kan inte med säkerhet uteslutas att tumören är allmänt utbredd. Köttet bedöms därför vara otjänligt som livsmedel.

Verifiering - Om metastaser inte påvisas vid besiktningen och tumörens makroskopiska utseende inte med säkerhet bedöms som malignt, ska histopatologisk verifiering alltid ske.

Beniga tumörer	Kod	Beslut	Lagstöd
Orensbara	25	TO	o)
Rensbara	26	LO	o)

Hud

Lokala hudförändringar	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	*	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	-	LO	o)

Till exempel erytem, dermatit, sår, kontusioner, urin-gödselbränna.

Om kod behövs för att till exempel kommunicera med livsmedelsföretaget om rensning eller för att skriva beslut om LO > 10 kg, registreras kod 52.

Allmänt utbredda hudförändringar	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	*	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	-	LO	o)
Orensbara	51	TO	o)
Rensbara	-	LO	o)

Till exempel flegmon och dermatit.

Om kod behövs för att till exempel kommunicera med livsmedelsföretaget om rensning eller för att skriva beslut om LO > 10 kg, registreras kod 52.

Hjärta

Akut exsudativ perikardit	Kod	Beslut	Lagstöd
	19 76	TO	f)

Gäller perikarditer på grund av hematogent spridd infektion, det vill säga perikarditer som inte uppkommit sekundärt till vasst eller annan infektion i intilliggande vävnader.

Traumatisk perikardit	Kod	Beslut	Lagstöd
Med akut septikemi	19 28	TO	f)
Utan septikemi	28	LO	o)
Med allmän påverkan	* 28	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	28	LO	o)

Gäller perikarditer sekundära till vasst.

Vid kroniska förändringar till följd av septikemi: Övriga koder registreras utifrån var förändringarna hittas, till exempel 30 vid bölder i slaktkroppen eller 64 vid embolisk lunginflammation.

Akut endokardit	Kod	Beslut	Lagstöd
Med septikemi	91	TO	f)
Utan septikemi	91	TO	t) o)

Aktiv, ej inkapslad endokardit med risk för spridning. Inkluderar verrukösa, kroniskt aktiva processer.

Risk för att endokarditen kan vara orsakad av zoonotiska mikroorganismer föreligger varför köttet bör bedömas som olämpligt som livsmedel även om tecken på septikemi inte finns.

Kronisk endokardit	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	* 92	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	92	LO	o)

Kronisk endokardit avser avläkt endokardit utan risk för spridning.

Blödningar i hjärtklaffar	Kod	Beslut	Lagstöd
Infektiösa, toxiska <i>Gäller blödningar som misstänks kunna vara resultatet av septikemi sekundärt till annan sjuklig förändring som påvisats i slaktkroppen.</i>	19	TO	f)
Övriga <i>Gäller blödningar utan misstanke om septikemi.</i>	-	LO	o)

Lungor

Embolisk pneumoni	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut	19 64	TO	f)
Kronisk med allmän påverkan	* 64	TO	o) p)
Kronisk utan allmän påverkan	64	LO	o)

Fibrinonekrotiserande pneumoni (t.ex. APP hos svin)	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut med akut septikemi	19 72	TO	f)
Akut utan septikemi	72	LO	o)
Akut med allmän påverkan	* 72	TO	o) p)
Akut utan allmän påverkan	72	LO	o)
Kronisk med allmän påverkan	* 72	TO	o) p)
Kronisk utan allmän påverkan	72	LO	o)

Vid beslut i samband med APP (*Actinobacillus pleuropneumoniae*) hos svin ska de allmänna reglerna tillämpas, det vill säga beslutet ska grundas på en bedömning av om infektionen orsakat:

- allmän påverkan på slaktkroppen (lukt, avmagring och liknande) eller
- septikemi, i detta fall framför allt tecken på toxinemi i form av petekiella blödningar i inre organ (företrädesvis njurarna).

Bedömning och beslut

APP- förändringar:

- med allmän påverkan eller septikemi - TO
- utan allmän påverkan eller septikemi - LO och rensning

Hantering längs slaktlinjen

- Tecken på septikemi eller allmän påverkan i form av:
  - blödningar i framför allt njurar.
  - avvikande färg, lukt eller liknande.

Registrering:

- Kod 72, 76

Officiella assistentens åtgärd:

- Till officiella veterinären för utvidgad besiktning.

- Inga tecken på septikemi eller allmän påverkan där förändringarna bedöms:
  - kräva mer än revning (avlägsnande av bröstinnan från bröstväggen).
  - kunna förorena köttet om rensning inte sker med försiktighet
  - bara kräva revning (avlägsnande av bröstinnan från bröstväggen)

Registrering:

- Kod 72, 76

Officiella assistentens åtgärd:

- Kan lämnas till företaget för åtgärd. Vid osäkerhet, kvarhåll för utvidgad besiktning av officiella veterinären.

Pneumoni, lungmask	Kod	Beslut	Lagstöd
Se C- Etiologisk indelning - Parasitära sjukdomar			

Parasitära sjukdomar

Brösthinna

Pleurit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut med akut septikemi	19 76	TO	f)
Akut utan septikemi	76	LO	o)
Akut med allmän påverkan	* 76	TO	o) p)
Akut utan allmän påverkan	76	LO	o)
Kronisk med allmän påverkan	* 76	TO	o) p)
Kronisk utan allmän påverkan	76	LO	o)

När det gäller pleurit orsakad av APP hos svin se särskild instruktion för beslut.

Beslut i samband med APP

Vid LO kan lokal rensning göras genom att avlägsna brösthinnan från bröstväggen (revning) eller, om förändringarna är mer djupgående, genom att avlägsna hela revbensbågen (bröstning).

Bukorgan och bukhinnor

Kronisk ileit	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	*	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	-	LO	o)

Vid misstanke om paratuberkulos ska färsk och fixerad vävnad från ileocecalymfknutan och ileum skickas för analys. Se även information under C- Etiologisk indelning - Bakteriella sjukdomar - Paratuberkulos.

Bakteriella sjukdomar

Peritonit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut generell	59 27	TO	t)
Akut lokal	60 28	LO	o)
Akut lokal med allmän påverkan	* 60 28	TO	o) p)
Akut lokal utan allmän påverkan	60 28	LO	o)
Kronisk med allmän påverkan	* 60 28	TO	o) p)
Kronisk utan allmän påverkan	60 28	LO	o)

Kod 59/60 Inkluderar alla typer av peritoniter förutom traumatiska peritoniter orsakade av vasst. Om den bakomliggande orsaken till peritoniten är vasst ska kod 27/28 användas.

Motivering - Vid generell akut peritonit föreligger stor risk för spridning av potentiellt zoonotiska bakterier i slaktkroppen. Köttet är därför olämpligt som livsmedel och otjänligförklaras totalt med stöd av punkt t. Vid en lokal, avgränsad peritonit är motsvarande risk försumbar varför endast lokalt otjänligförklarande behövs om inga tecken på allmän påverkan finns.

Lever

Abscesser, nekroser	Kod	Beslut	Lagstöd
	86	LO	o)

Leverförfettning	Kod	Beslut	Lagstöd
	38	LO	o)

Leverförfettning i kombination med acetonemi kan leda till totalt otjänligförklarande. Se A - Allmänna förändringar - Allmänna förändringar - Avvikande lukt.

Allmänna förändringar

Lever-skador, övriga	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	* 88	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	88	LO	o)

Till exempel teleangiektasi, amyloid degeneration, hepatit, hepatos, cirros.

Leverflundror	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	* 80 82	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	80 82	LO	o)

Se C - Etiologisk indelning - Parasitära sjukdomar - Stora leverflundran respektive Lilla leverflundran.

Parasitära sjukdomar

Parasitära granulom i lever	Kod	Beslut	Lagstöd
	84	LO	h)

Se C - Etiologisk indelning - Parasitära sjukdomar - Parasitära granulom i lever

Parasitära sjukdomar

Mjälte

Splenit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut	19 28	TO LO	f) o)
Kronisk	- 28	LO	o)
Med allmän påverkan	* 28	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	28	LO	o)

Inkluderar alla typer av spleniter även traumatisk till följd av vasst. Om spleniten är lokal med vasst som bakomliggande orsak ska kod 28 registreras. Är spleniten resultatet av en allmänt spridd sjukdom fattas beslut om TO och kod 19 registreras om spleniten är akut. Kronisk splenit som inte är ett resultat av vasst registreras inte.

Om spleniten inte är ett resultat av vasst men kod behövs för att kommunicera med företaget om rensning eller för att skriva beslut om LO > 10 kg, registreras kod 52.

Urinvägar

Embolisk nefrit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut <i>Emboliska processer som inte är avgränsade.</i>	19 56	TO	f)
Kronisk <i>Väl avgränsade emboliska processer.</i>	56	LO	o)
Med allmän påverkan	* 56	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	56	LO	o)

Glomerulonefrit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut som resultat av septikemi	19 56	TO	f)
Akut lokal	56	LO	o)
Kronisk	56	LO	o)

Glomerulonefrit är många gånger idiopatiska. Andra möjliga etiologier är lokal eller systemisk autoimmunitet, systemisk infektion och maligna tumörer.

Akut glomerulonefrit - Om inga andra tecken på septikemi finns och om ingen primär förändring påvisas som kan ha orsakat den akuta glomerulonefriten, kan förändringarna bedömas som lokala och slaktkroppen godkännas efter lokalt otjänligförklarande av sjukligt förändrade delar

Pyelonefrit	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	* 56	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	56	LO	o)

Kroniska nefrit och övriga njurförändringar utan allmän påverkan	Kod	Beslut	Lagstöd
	56	LO	o)

Petekiella njurblödningar	Kod	Beslut	Lagstöd
Infektiösa, toxiska <i>Gäller petekiella blödningar som misstänks kunna vara resultatet av septikemi sekundärt till annan sjuklig förändring som påvisats i slaktkroppen.</i>	19 56	TO	f)
Övriga petekiella njurblödningar <i>Gäller petekiella blödningar utan misstanke om septikemi.</i>	56	LO	o)

Muskulatur

PSE (Pale Soft Exsudative)	Kod	Beslut	Lagstöd
Orensbar	35	TO	o)
Rensbar	36	LO	o)

Vid tveksamhet ska förnyad bedömning göras efter 1 dygn.

Vid behov kan slaktkroppen behöva styckas upp för att rätt bedömning ska kunna göras. Saknas praktisk möjlighet till sådan styckning ska kroppen betraktas som orensbar och otjänligförklaras totalt.

Eosinofil myosit	Kod	Beslut	Lagstöd
Orensbar	51	TO	p)
Rensbar	-	LO	p)

Lokal utbredning LO, vid diffus spridning TO även om lågradig förekomst (orensbar).

Om kod behövs för att till exempel kommunicera med livsmedelsföretaget om rensning eller för att skriva beslut om LO > 10 kg, registreras kod 52.

Skelett och leder

Frakturer	Kod	Beslut	Lagstöd
Kronisk Akut	40 42	LO	o)
Frakturer med septikemi Kronisk Akut	19 40 42	TO	f)
Frakturer med allmän påverkan Kronisk Akut	* 40 42	TO	o) p)

Utvidgad besiktning kan behövas för att utesluta ev. sekundär septikemi. Detta är speciellt befogat om frakturen är öppen och inte helt akut.

Svansskada	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut med septikemi <i>Avser en eller flera inflammatoriska processer i skelettet (osteomyelit) som inte är inkapslade och/eller annan pyemisk manifestation (exempelvis akut embolisk lunginflammation). Observera att osteomyelit enbart i bäckenregionen fram till och med ileosacralleden inte är att betrakta som septikemi eftersom förändringarna då är begränsade till lokalt kretslopp. Se även septisk osteomyelit.</i> Septisk osteomyelit	19 58	TO	f)
Akut utan septikemi	58	LO	o)
Kronisk allmän påverkan	* 58	TO	o) p)
Kronisk utan allmän påverkan	58	LO	o)

Innefattar svansbitning och svansnekros på gris. Svansskador på andra djurslag ska inte kodas på 58.

Septisk osteomyelit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut <i>Processer som inte är inkapslade.</i> <i>TO gäller dock inte vid akut osteomyelit pga. svansskada om de ej inkapslade processerna enbart föreligger i bäckenregionen fram till och med ileosacralleden, eftersom processerna då är begränsade till lokalt kretslopp och inte kan betraktas som systemiskt spridda.</i>	19 (58)	TO	f)
Kronisk <i>Inkapslade processer. Med inkapslad avses fullständig inkapsling på alla sidor. Pyemiska processer i eller intill broskvävnad avgränsas inte i samma utsträckning som motsvarande förändringar i benvävnad. Påvisade processer i t.ex. revbensfogar bör därför genomågas för att inkapslingens fullständighet ska kunna avgöras.</i>	30 (58)	LO	p)
Med allmän påverkan	* 30 (58)	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	30 (58)	LO	o)

Registrera kod 58 om osteomyeliten är resultatet av en svansskada.

Septisk artrit	Kod	Beslut	Lagstöd
Akut	19 32	TO	o) p)
Kronisk	32	LO	o)
Med allmän påverkan	* 32	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	32	LO	o)

Avser, infektiösa, inflammatoriska processer i leder utan tecken på lokal inkörsport.

Kroniska ledförändringar ska enbart totalt otjänligförklaras om slaktkroppen bedöms vara orensbar eller om det finns tecken på sekundär allmän påverkan. Annars blir beslutet LO. Vid TO-beslut av kroniska ledförändringar registreras kod 31.

Övrig artrit	Kod	Beslut	Lagstöd
Med allmän påverkan	* 32	TO	o) p)
Utan allmän påverkan	32	LO	o)

Observera att LO gäller även om en artrit av typen Övrig påvisas i flera leder, om det inte samtidigt föreligger tecken på allmän påverkan.

Senast uppdaterad 4 december 2024 Ansvarig grupp LMK_KS